

Luxembourg, 2. oktober 2015

PRESSEMELDING 07/2015

Dom i sak E-3/15 *Liechtensteinische Gesellschaft für Umweltschutz* mot *Gemeinde Vaduz*

ADGANGEN TIL RETTSLIG PRØVING AV MILJØKONSEKVENsutREDNINGER

EFTA-domstolen ga i dag en rådgivende uttalelse som svar på spørsmål forelagt fra Liechtensteins Statsdomstol (*Staatsgerichtshof des Fürstentums Liechtenstein*) om tolkningen av europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/92/EU av 13. desember 2011 om vurdering av visse offentlige og private prosjekters miljøvirkninger («direktivet»).

Etter en miljøkonsekvensutredning fant Liechtensteins regjering i november 2013 at Vaduz kommunes prosjekt for utvidelse av et gjenvinningsanlegg var forenlig med miljølovgivningen. Enkelte spørsmål knyttet til vurderingen av prosjektets miljøvirkninger ble imidlertid forbeholdt etterfølgende godkjenningsprosedyrer. Under disse prosedyrer har ikke-statlige miljøvernorganisasjoner ingen adgang til domstolsprøving. Én slik miljøvernorganisasjon, *Liechtensteinische Gesellschaft für Umweltschutz*, angrep regjeringens vedtak i den grad miljøspørsmål ble forbeholdt etterfølgende godkjenningsprosedyrer. Statsdomstolen besluttet å forelegge for EFTA-domstolen spørsmål om direktivets anvendelse og effekt i nasjonal rett, tolkningen av artikkel 11 i direktivet om retten til domstolsprøving av miljøkonsekvensutredningers materielle og prosessuelle gyldighet, og de rettslige virkninger av en eventuell overtredelse av retten til domstolsprøving.

EFTA-domstolen uttalte at direktivet ble gjort til en del av EØS-avtalen med virkning fra 8. desember 2012. Fristen for gjennomføring utløp samme dag. Liechtenstein var derfor forpliktet til å gjennomføre direktivet i sin nasjonale rett og anvende det ved den aktuelle miljøkonsekvensutredning.

EFTA-domstolen gjentok sin rettspraksis om at EØS-retten ikke krever at individer og økonomiske aktører kan påberope ikke-gjennomført EØS-rett direkte for nasjonale domstoler. Liechtenstein har imidlertid valgt å anvende EØS-rett i sin interne rettsorden uten noen ytterligere nasjonal gjennomføring, dersom bestemte vilkår er oppfylt. Det avhenger av Liechtensteins rett om en bestemmelse i et direktiv kan bli anvendt direkte i et tilfelle av konflikt med nasjonal rett. Uavhengig av formen og midlene for gjennomføring krever EØS-avtalen artikkel 3 at EØS-statene treffer alle nødvendige tiltak for å sikre at et gjennomført direktiv gis forrang over motstridende nasjonal lovgivning og å sikre direktivets anvendelse og effektivitet. Under enhver omstendighet følger det av EØS-avtalens formål at nasjonale domstoler er bundet til å tolke nasjonal rett i overensstemmelse med EØS-rett, så langt det er mulig.

EFTA-domstolen fremholdt at artikkel 11 i direktivet har som formål å gi den berørte offentlighet vid adgang til domstolsprøving med sikte på å bidra til å bevare, beskytte og forbedre miljøkvaliteten og beskytte menneskers helse. Selv om EØS-statene har en viss adgang til å velge på hvilket tidspunkt en miljøkonsekvensutredning kan bli angrepet, må de gjennomførte tiltak ikke gjøre det praktisk umulig eller uforholdsmessig byrdefullt å utøve rettighetene som direktivet gir. Å utsette vurderingen av avgjørende miljømessige spørsmål,

slik som de nevnt i artikkel 5 nr. 3 i direktivet, til etterfølgende godkjenningprosedyrer hvor ikke-statlige miljøvernorganisasjoner ikke har adgang til domstolsprøving, er uforenlig med artikkel 11 i direktivet, siden det ville frarøve dem deres rett til domstolsprøving.

I tilfelle retten til domstolsprøving er overtrådt, uttalte EFTA-domstolen avslutningsvis at i fravær av EØS-regler om rettsmidler på et bestemt område, og såfremt ekvivalens- og effektivitetsprinsippene overholdes, er det opp til den enkelte EØS-stats nasjonale rettsorden å fastsette hvilke domstoler som skal ha kompetanse og hvilke saksbehandlingsregler som skal gjelde for søksmål for ivaretagelse av individers og økonomiske aktørers EØS-rettigheter.

Avgjørelsen er tilgjengelig i fulltekst på Internett, se www.eftacourt.int.

Pressemeldingen er et uoffisielt dokument, og er ikke bindende for EFTA-domstolen.